פרשת ויחי

ב"ה **[תרל"א]** נכתב בקיצור

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד[1] ויחי יעקב בארץ מצרים (בראשית מז, כח) כי על ידי בחינת אמת יכולין לחיות גם בארץ מצרים וכתיב (מיכה ז, ב) תתן אמת ליעקב עכ"ד. דהנה לא הוא ליה למימר רק ויחי יעקב בארץ מצרים. ומשמע דעיקר הרבותא מה שהיה בבחינת חיים גם בארץ מצרים ופירוש חיים הוא דביקות בשורש ומקור שמשם נמשך תמיד חיות. וכן בתיב בזוהר הקדוש ויגש[2] על פסוק (בראשית מה, כז) ותחי רוח יעקב. ונראה לומר שהוא מלשון מים חיים שעל ידי שמחת הנפש מעורר מקור החיים וניתוסף חיות. [ונראה לומר שזהו שכתוב (שם כ, ז) ויחי האדם לנפש חיה. פירוש נפש. הרצון. על ידי פנימיות הנפש נמשך חיות תמיד]. והגם שהיה בארץ מצרים ידע שכלל המצרים הם רק קליפה והסתר. אבל הפנימיות הוא חיות ה' יתברך. ולכך אמרו חז"ל[3] כי הרשעים בחייהם נקראים מתים שנפרשים ממקור החיות כנ"ל. וכתיב במדרש[4] גרים אנחנו כו' כי כל בריאת אדם בעולם הזה לא היה כדי להידבק חס ושלום בעולם הזה. רק להיפוך שעל ידי דביקות האדם בעיקר החיות מתמשך גם עניני עולם הזה לה' יתברך. וגר לשון המשכה כמו מעלה גרה. שגם מה שנקרא גר מי שמגייר עצמו. גם כן על שם זה. שמוציא נקודה קדושה שהיה נטבע באומות. וכן ענין גלות מצרים שכתוב (בראשית טו, יג) גר יהיה זרעך כו' גם כן הפירוש להוציא ניצוצות קדושה שנטבעו במצרים. וזהו שנאמר (בראשית טו, יד) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול [רכוש גדול ראשי תיבות גר רק מהופך שזה הענין הוא מלמטה למעלה כמובן]. וזה שכתב רש"י ז"ל[5] ביקש לגלות הקץ. פירוש שרצה לברר זה שהגלות רק הסתר והכח פנימי הוא רק מה' יתברך. רק אם היה נגלה זה לא היה גלות כלל. ונסתם. ומכל מקום כתוב בזוהר הקדוש[6] שגילה מה שרצה לגלות רק בדרך הסתר. והפירוש על ידי אמונה יכולין למצוא האמת להתברר שהוא רק הסתר כנ"ל. ולכך ויחי יעקב סתום. שזה מקור החיות להית נמצא גם בארץ מצרים. זה נסתם [ולכך נקרא[7] שהתחיל השעבוד] וכמדומה לי **שאא"ז ז"ל הגיד בשם הרב מפרשיסחא ז"ל** שהקשה למה רצה לגלות הקץ. ותירץ שכשנודע הקץ. הגלות בנקל. עד כאן אני זוכר. ונראה כנ"ל שפירוש גילוי הקץ לידע שיש קץ להגלות. והוא על ידי שהוא רק הסתר ואינו כח בפני עצמו חס ושלום. כי הפנימיות שהוא אמת אין לו קץ והסתר יש לו קץ. ורצה שיהיה זה נגלה. ולא היה גלות כלל. ונשאר סתום. ומכל מקום על ידי אמונה שמאמינים זה בני ישראל. שאין שום כח בלתי ה' יתברך רק כל זה רק הסתר. אף שאין רואין זה בעין. מכל מקום על ידי אמונה גם כן יכולין לראות האמת. רק יעקב אבינו ע"ה רצה שלא נוכל לטעות כלל. שיהיה זה נגלה. ונשאר סתום שצריכין יגיעה למצוא זה. וזה בחינת דוד המלך ע"ה דלית ליה מגרמיה כו'[8]. ומשיג האמת רק על ידי הביטול. וזה ההפרש שבין אמת לאמונה. וכן כתב **אא"ז מו"ר זצלה"ה** על יעקב אבינו לא מת. מקרא אני דורש כו'[9]. שכשאדם דורש ומייגע עצמו שזה בחינת תורה שבעל פה. יכול למצוא הארה מחיות יעקב אבינו גם בתוך ההסתר. וגם בשבת מתעורר בחינת יעקב כמו שכתוב (ישעיה נח, יד) והאכלתיך נחלת יעקב על ידי הביטול כו' מתעברין מינה כו'[10]:

במדרש[11] ושמעו אל ישראל אביכם (בראשית מט, ב) מה הקב"ה בורא עולמות אף יעקב אביכם בו'. נראה לי כי חיות מצרים עצמו היה על ידי יעקב. וזהו עשה ה' יתברך הכנה לגאולה כענין שכתוב בזוהר הקדוש[12] על יוסף שהיה צריך להיות מקודם בפוף תחת יד השבטים ע"ש וישב. כמו כן מה שכתוב (שם מז, כח) ויחי יעקב בארץ מצרים פירוש חיות ארץ מצרים עצמו היה על ידי יעקב. וזהו בורא עולמות שנותן חיות בתוך ההעלם:

בזוהר הקדוש[13] פירש וזאת אשר דיבר להם (בראשית מט, כח). כי הטביע בהם בחינת זאת. שהפירוד נקרא אלה. ובחינת הקדושה. מ"ש. חיות ה' יתברך נקרא זאת. ודיבר מלשון דבר אחד לדור[14]. שלמד להם שינהגו כל מעשיהם על פי בחינת זאת להיות נמשך הכל אחר נקודה הפנימיות כנ"ל. [וזהו שכתוב (שם) כל אלה כו' וזאת כו'] והבן:

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד על מה שכתוב (בראשית מז, לא) השבעה לי כו' וישתחו ישראל כו' ופירש רש"י[15] שהיה מטתו שלימה שהרי יוסף מלך כו' ע"ש. ומה ענינו לשבועה זו. ופירש שעל ידי השבועה שהוא התדבקות כל החיות ז' מדות נתוודע בחינת יוסף ליעקב ע"ש ודברי פי חכם חן. ונראה לי להוסיף כי למה צריך להשביעו. ונראה כי לא היה זה דבר קטן מה שדגר יוסף מתניו להיות בזכותו הגאולה במצרים. וכן כתבו חז"ל[16] שעל ידי יוסף היו גדורין בעריות. וכן הים ראה וינס כו' (תהלים קיד, ג). וזה שלא נקבר יעקב בארץ מצרים כתיב בזוהר הקדוש[17] על ידי שהבטיחו ה' יתברך (בראשית מו, ד) אנכי אעלך כו' להיות נקבר בארץ ע"ש. ושם כתיב ויוסף ישית ידו כו'. ונראה שכח יעקב נתן ליוסף. ועל ידי השבועה נתדבק בכל כחו וקיבל בחינת יעקב להיות נשאר חי גם בתוך מצרים כו'. ועל ידי שראה כי בניו קיבלו בוחו להיות נשארים אחר הסתלקותו בארץ מצרים. השתחוה שזה בחינת מיטתו שלימה. וזהו שנאמר (שם נ, טו) ויראו כו' כי מת אביהם כו' לו ישטמנו כו' כי הכירו שבחינת אביהם נשאר אצל יוסף כי לא היה אצלם ועל כן נשאר אצל יוסף:

ב"ה **[תרל"ב]**

אא"ז מו"ר ז"ל פירש[1] ברכת יוסף הצדיק ברכות אביך גברו כו' (בראשית מט, כו) זה בחינת שבת שכתבו ז"ל[2] המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים כו'. והפירוש על ידי שיודע כי חיות הכל מה' יתברך שיש נקודה פנימיות בכל דבר ממנו יתברך. וכפי ידיעת זאת הנקודה כך נתברך ונדבק הכל בשורש החיים. וממילא לא שייך מיצר וסוף לזה כי הנקודה חיות מה' יתברך אין לה סוף כי מאין סוף היא. אך פירוש המענג את השבת הוא שכל תענוגיו